

Keresztény értékrend hatása az ápolói hivatásra, a gyökerektől napjainkig

The influence of Christian values on the nursing profession, from its roots to the present day

Závodi Edit

S.E. Egészségtudomány Doktori Iskola

zavodiedit@gmail.com

Initially submitted January 15, 2023; accepted for publication March 11, 2023

Absztrakt

The aim of this study was to show the decisive contribution of diaconal nuns in developing professional nursing at Bethesda Children's Hospital. Christian values and nursing are strongly interrelated at the bedside. Incorporating our values based on a solid foundation and up-to-date development are our hospital's specialities with our high and unique professional standards respectively. While presenting the past and present nursing work, this study aims to show the continuity and evolution of the nursing profession.

Kulcsszavak: diakonisszák, ápolás, Bethesda, Egyház, gyógyító közösség, szervezeti kultúra,

Keywords: deaconesses, nursing, Bethesda, Church, healing community, organizational culture

1. Bevezetés

Bízom benne, hogy a Bethesda¹ Gyermekkórház történetének bemutatása által, az ápolói hivatás minőségét, indíttatását sikerül egy másfajta megvilágításba helyezni. Szakmai tudásunkon felül felelősségünk átadni egy olyan betegközpontú, keresztény szemléletet, mely a betegek és hozzátartozóik iránti tiszteletet, alázatot és szeretetet jelent. Munkánk során az egyik fő hajtóerő az elesett, beteg emberen való segítségnyújtás iránti vágy, mely visz előre nap, mint nap. Az ápolók munkájának kezdete visszanyúlik régmúlt időkre, egészen a középkorig. A kezdeti időszakban a beteg embereket elsődlegesen ellátást nyújtó intézmények az egyház keretein belül működtek. Ebben az időszakban a betegápoló házakat, ispotályokat, majd a későbbiekben a kórházak működtetését legnagyobb részben az egyház fennhatósága alá tartozó szolgálatok végezték. A jótékonyosság hitvallásához híven a szerzetesrendek ápolták az elesett, beteg embereket, melyben a hit, és a szeretet közösség volt az egyik fő motivációjuk.² Ez a fajta motiváció végigkíséri az ápolókat az egész pályájuk során.

¹ név eredete: gyógyító erejű tó volt Jeruzsálemben a Juhkapunál, a tó neve héberül Bethesda- János evang. 5. fejt. 2.

² Piczil Márta 2009. Az ápolói hivatás magatartástudományi vizsgálata, és egészségvédelme Szeged. 16 p.

Az ápoló művészi munkája abban rejlik, hogy milyen kapcsolatot tud teremteni a betegével, mennyire tud ráhangolódni az egyén érzéseire, milyen módon képes segíteni, ápolni a beteget, és az emberi kapcsolatokat hogyan használja fel, melyek által gyógyító közeget képes teremteni a beteg számára. Ennek a közegnek a megteremtésében nagy hatással bír számára az egyházi jelenlét és a szervezeti kultúra.

2.A kezdetek

A 19. század közepén, Budapesten az igényekhez képest elenyésző volt a betegeket ellátó kórházi ágyak száma. Ekkor már úgy látták, hogy az egészségügy hiányosságait a kórház megnyitásával sikerülhet kompenzálni. Kórházunkat 1866 januárjában alapította és közel ötven át működtette a Pesti Református Egyházközség Németajkú Református Leányegyházközsége.³ Budapesten a Rózsa utca 5. szám alatt Török Pál püspök vezetésével kezdte el működését a Bethesda kórház.⁴

<https://reformatus.hu/egyhazunk/hirek/a-bethesda-tortenete-i/>

Az első kórházépület, 1866

A kórházban elegendő szabad helység volt, így nem csak a hitközösség tagjai, hanem az anyaközség a gyülekezet által választott egyházközségi tanács által delegált betegek gyógyítását is javasolták. A kórház egyik alapítója Biberauer (Bodoky) Tivadar⁵ (1829-

<http://doktori.bibl.u-szeged.hu/id/eprint/1110/1/PhD.pdf>

Letöltés ideje: 2022. március 5.

³ Millisits Máté (2016.02.04) PestBuda Bethesda: 150 éves a református kórház

⁴ Millisits Máté (2016. január) Budapest - 39. évf. 1. sz. A Bethesda százötven éve

⁵ (1829-1913) Biberauer Mihály lelkész fia fiatalemberként részt vett a szabadságharcban, 1849-ben vasúti mérnöki diplomát szerzett. Egész életére nagy hatással volt az 1853-ban elnyert angliai ösztöndíj, a szakmai tapasztalatok mellett megismerkedett a Skót Szabad Egyházból kiinduló, a protestáns egyházak belső megújulásáért küzdő Evangéliumi Szövetség munkájával. Hazatérése után a magyarországi ébredés egyik ösztönzője, számos jótékony egyesület létrehozásában közreműködött (Evangéliumi Legényegylet, Evangéliumi

1913) a református diakonissza szolgálat tudósa, aki vasúti mérnök lévén külföldi útjain meglátogatta azokat az embereket, akik a református egyház szolgálatában jelentős munkát végeztek. Itt találkozott Müller Györggyel híres árvaházi atyával akivel szorgalmazták a diakonisszák hazánkban való letelepedését, illetve a Bethesda Kórházban való szolgálatukat. Ő alapította, hozta létre a németajkú leányegyházat. A kórház alapítói között meg kell még említenünk Dr. Bakody Tivadar⁶ professzort, akit a magyar Biológiai Társaság szülőatyjaként tartunk számon, illetve Görgei Artúr szárnysegédjeként is ismerjük; és König Rudolfot, grazi lelkészt, a német református leányegylet lelkészét. Céljaik megfogalmazásakor három fontos momentumra tértek ki, az egyik fő tervük volt a magyarországi református egyház felvirágoztatása, az elesettségéből való kiszakítása: „Ezekben az években mindkét evangéliumi egyház, mind a református és az evangélikus papság erőteljesen a vulgáris racionalizmus hatása alá került.

Az elvallástalanodás első hulláma után a nagy ébredési mozgalmakban már megújuló európai egyházak ismételten kifejezésre juttatták aggodalmukat a »mozdulatlan Bethesda tóvá lett« (Török Pál megfogalmazása szerint) református és a nacionalizmus rohamaitól sínylődő lutheránus egyház állapota miatt.⁷ Az egyház összeomlásának veszélye miatt, ennek szellemében a németajkú református leányegyház, létrehozta Pesten, az első protestáns munkásegyletet. Ekkor még nagyrészt németajkú volt a leányegyház. A protestáns munkásegylet- a Protestáns Árvaház, létrehozásán kívül a gazdaság felvirágoztatása során Pestre beáradó szakképzett emberek kórházaként létrehozta a Bethesdát, amelyre már alapjaiban a betegbiztosítás volt jellemző. Az ápolás szakszerű végzésére Theodor Biberauer, a gyülekezet presbitere Kaiserswertből (Németországból) kért diakonisszákat.⁸ A megalapítás másik jelentős indítéka volt a kórházi működés kialakítása. A XIX. század első felében vált

Árvaápoló Egylet, Kék Kereszt). 1867-től a nyugati indóház főnöke lett és a magyarországi vasútvonalak kiépítésének műszaki irányítója. 1881-ben az ő irányítása alá került hazánk összes vasútvonala. Hermine leánya a kaiserswerthi diakonisszaintézetben szerzett tanítónői oklevelet, majd diakonissza lett, Bejrútban huszonkét éves korában elhunyt. Bodoky Á.: A Biberauer-Bodoky család. 2-3. sz., BBGY. 195/16.

Géra Eleonóra Erzsébet (2006) Doktori disszertáció Református karitatív intézmények a magyar fővárosban 1850-1952

⁶ Bakody József (1795-1845), az édesapja a kolera elleni homeopátiás gyógymódjával nemzetközi hírnévre tett szert. Az akadémikus orvostudomány hívei eredményeit kétségbe vonva család vádjával bíróság elé állították, de gyógyult betegeinek tanúvallomásai alapján felmentették. Tivadar (1825-1911) hű maradt apja elméleteihez, orvosi munkája mellett számos egyesület alapításában (pl. Nemzeti Tornaegylet) és intézmény létrehozásában közreműködött, szépírói tevékenységet folytatott. Görgey mellett részt vett a szabadságharcban, majd Bécsben és Lembergben az orvostudomány tanulmányozásával foglalatzkodott. 1961-ben tért vissza Magyarországra, 1865-ben tizennégy kollégájával megalapították a Magyar Hasonszenvi Orvosegyletet. 1873-ban a második homeopátiás tanszék vezetésére kérték fel, ahol a homeopátiás terápia gyakorlatát oktatta 1904-ig. Kóczián-Kölnei: Homeopátia Magyarországon. 28., 36., 48-49. o.

Géra Eleonóra Erzsébet (2006) Doktori disszertáció Református karitatív intézmények a magyar fővárosban 1850-1952

⁷ A Bethesda, az első magyar diakonissza kórház története 1866-1951. Kiadja: a Filadelfia Diakonissza Egyesület. Budapest. 2000. 5. o.

⁸ Millisits Máté (2016.01.20) A Bethesda története I.

<https://reformatus.hu/egyhazunk/hirek/a-bethesda-tortenete-i/>

szükségessé a betegápolás, illetve a kórházak gyökerében való átalakítása, mely párhuzamos volt az orvostudomány fejlődésével. A Kaiserswerthi Diakonissza Intézet az egészségügyi reformok európai központja volt: a diakonisszák voltak az elsők, akik szakmailag megfelelően fel voltak készítve az ápolás hivatására, rendszeres tanfolyamokkal készítették fel őket. A mai napig példaképként tekintünk a diakonisszák munkásságára kórházunkban, és azt a fajta szellemiséget, amit Ők gyakoroltak munkásságuk során próbáljuk a legjobb tudásunk szerint továbbvinni, illetve átadni a jövő ápolóinak.

<https://reformatus.hu/egyhazunk/hirek/a-bethesda-tortene-i/>

A diakonisszák

Úgy gondolom nagy jelentősége van annak, hogy az utánunk következő generáció is megismerje Kórházunk történetét.

Rohamos ütemben nőtt a diakonisszák száma, és egyre több kórházat kellett átvenniük. Mindezek mellett rendkívül fontos kiemelni, és nem hagyhatjuk figyelmen kívül, hogy abban a korszakban még a szigorú tisztaság nem volt feltétele a betegápolásnak, többször vasvillával kellett kiszedni a betegek alól a rohadt szalmát. A diakonisszák hatalmas szerepe nem csak abban nyilvánult meg, hogy az eddiginél sokkal nagyobb fegyelmet tanúsítottak a beteg környezetében levő tisztaságra, hanem bevezették a személyes odafordulással, és odafigyeléssel együtt járó lelkipozozást is. Ez hatalmas mérföldkő az ápolás történetében, hiszen a lélek gondozása szorosán, párhuzamosan együtt halad a test gondozásával az ápolás gyakorlása közben. A betegápolás igazi magas szinten történő gyakorlása mindennél fontosabb volt a kórház alapítása során, ezért is lehet az, hogy a Bethesda kórház kiemelt jelentőségűvé vált a magyar egészségügyi rendszer visszatekintése tükrében, és az egész Monarchia területén lett az első és a magyar protestantizmus története során is eddig az egyetlen protestáns kórház.

Az ország politikai, és gazdasági helyzete miatt is adódott az alapítás harmadik fő oka. Mint tudjuk, és a fejezet elején írtam is, hogy a Bethesda kórház 1866-ban nyitotta meg kapuit, és egy év múlva jött létre a kiegyezés az osztrák császárság és Magyarország között, és ezáltal a politikai, és a társadalmi állandóság állapota befejeződött. Buda és Pest egyesítése pedig rohamosan gyors előrelépést hozott magával. Mindazon által, hogy a kaiserswerthi intézmény, illetve a Bethesda kórház is kiemelkedő jelentőséggel működött, a magas hírnévvel rendelkező diakonissza intézet magára vállalta, hogy a kórházat ellátja diakonisszákkal. Az alapítás után két évvel a Bethesda kórház új helyszínén kezdett el működni, a Rózsa utca 8. szám alatt kapott otthont, ámde a kijelölt Sugárút vonala pont ezen a területen haladt át. Ezek után a Német Református Leányegyháznak – Tisza Lajos közreműködésével– sikerült megvenni a napjainkban is működő Bethesda kórház törzsépületét 1871-ben.⁹

A századfordulóra vált magyar nyelvűvé a főváros, de hiába, mert a folyamatosan cserélődő kaiserswerthi diakonisszák nem tudták elsajátítani a magyar nyelvet. Ennek eredményeképpen szükségessé vált az első magyar diakonissza egyesület, a Filadelfia Diakonissza Szövetség létrejötte 1903-ban.¹⁰ Jelenleg is működő kórházunk egyik épületét elneveztük Filadelfia háznak- Anyák Háza-ahol a beteg gyermekek hozzátartozóinak tudunk szállás lehetőséget biztosítani. Innen származik az épület neve, melyre mind a mai napig nagyon büszkén tekintünk. A következő képen 1929-ből láthatjuk az épületnek azt a részét is, ami a diakonissza testvérek otthona volt. Jelenleg az épület egy részében működik az Anyák Háza, míg a másik részében kórházunk Kora gyermekkori Intervenció és Diagnosztikai Szolgáltató (KIDSz) részlege található. Kiemelkedő jelentőségű volt számunkra, amikor visszakaptuk a Filadelfia házat, és egyben hozta is magával azt a gondolatot, hogy itt fogunk otthont biztosítani hozzátartozóink számára.

⁹ Millisits Máté (2016.02.04) PestBuda Bethesda: 150 éves a református kórház

¹⁰ Millisits Máté (2016. január) Budapest - 39. évf. 1. sz. A Bethesda százötven éve

Diakonissza testvérek a Villa kertjében 1929-ben
Bodoky család tulajdonában lévő kép

Erős kapcsolódás alakult ki a két intézmény között, hiszen a Bethesda kórháznak szüksége volt a diakonisszák magas szintű munkájára melyben az ápolást művelték, a Diakonissza Anyaháznak pedig a testvérek egészségügyi képzésében volt szüksége a kórház támogatására. 1906-ban állt be a Filadelfia Diakonissza Szövetség első válsága, mikor a Német Leányegyház meg akart válni a Bethesdától, amit a Magyarországi Református Egyház javára ajánlott fel. A Református Egyháznak kapóra jött volna a kórház, hiszen egyházuk megalakulása óta számos zsinati rendelet siettetett egy református egyház és diakonisszaház alapítását. Ámde, sajnos a pénz hiányára hivatkozva a felső vezetés elutasította a Bethesda Kórház megvételét. Ebből adódott, hogy aztán miniszteri utasítással a diakonisszák kiemelkedő munkájának eredményeképpen, és megbecsüléseképpen 1907-ben nyilvános közkórházzá kiáltották ki a Bethesda Kórházat.¹¹

¹¹ Millisits Máté (2016. január) Budapest - 39. évf. 1. sz. A Bethesda százötven éve

<https://reformatus.hu/egyhazunk/hirek/a-bethesda-tortenete-i/>

A kórtermek egy 1909-es képeslapon

Ennek következtében azokat az elesett, beteg, ápolásra szoruló embereket, akik szegénységi bizonyítvánnyal rendelkeztek az állam költségén lehetett ápolni a kórházi körülmények között. A Biberauer Richárd és Dr. Szabó Aladár lelkész köré csoportosult hívó embereknek 1909-ben, svájci segítség közreműködésével sikerült megvásárolni a kórházat. Ekkor már a Filadelfia Diakonissza Egylet számára. 1914-ben pedig sikerült terjeszkedni, a Filadelfia 250.000 forintért megvette a kórházzal szomszédos telken levő Kobra-kvillát is. Milyen érdekes, hogy a napokban sikerült ismét megvenni a Református Egyháznak ezt a villa épületet, mert a diakonisszák sajnos rákényszerültek eladni egy nehezebb válságos időszakban, és most került vissza az Egyház tulajdonába. Ezt a szép épületet a napokban újítjuk fel, és a kórházban dolgozó pszichológusok, lelki segítők számára fog segítséget nyújtani a munkájuk során.

Azonban a Bethesdát államosították az 1919-es események eredményeképpen, ámde Biberauer Richárdné öccse, aki az Angol Katonai Misszió tagjaként szolgált, a Nemzetközi Vöröskereszt által sikerült véghez vinnie Kun Bélánál, hogy a Bethesda Kórház államosítását feloldják.

3.A világháborúk között

Miután a proletárdiktatúra megbukott, ami jelentős válsággal, és az utána következő gazdasági csóddal járt, ezekben a zűrzavaros időszakokban a Biberauer házaspár fáradozásainak köszönhetően a Filadelfia visszafizethette a hollandiai adományokból

minden banki tartozását.¹² Így sikerült a Bethesda kórháznak talpra állni. Ennek köszönhetően az 1925- ben leégett épületeket¹³ sikerült a Filadelfiának felépíteni, és korszerű, modernebb ambulanciákkal, illetve egyágyas beteg kórtermekkel bővíteni a kórház fő szárnyát, ami két emeletes. A Német Református Leányegyház Árvaházának telkét, és a kórház telkét elvásztó nagy területet sikerült megvásárolniuk. A volt Kóbrák-féle telek Hungária körúti végére 1928-ban a Sylvester nyomda tizenöt éves amortizációval, 80.000 pengőért házat épített, ami miután a szerződés lejárt a Filadelfia tulajdonává válik. Érdekes, hogy ez az épület jelenleg kórházunkban az A épület.¹⁴

A diakonissza testvérek közül páran még az Apáthy István nevéhez fűződő gyermekkórházban dolgoztak az 1953-as államosítás után. Amikor a testvérközösség feloszlott száz tagból állt, ezek közül a diakonisszák közül ma már egyikük sem aktív, de hatalmas élmény számunkra, hogy többen még a mai napig is élnek, és nagy örömeinkre mesélnek az akkori időkről. Ez felejthetetlen élmény számunkra. A Bethesda Kórház szomszédságában található az Albert Schweitzer Szeretetotthon, ami szintén Református Intézmény. Az idős, ápolásra szoruló embereknek nyújt otthont. Ebben az otthonban ápolták, ápolják a még élő diakonisszákat. A Schweitzer otthon a Filadelfia régi anyaházának kertjében épült a 70-es években.¹⁵

1992- ben a Bethesda Gyermekkórház újraindítása kapcsán Dr. Dizseri Tamást kell megemlítenem, aki kórházunk főigazgatója volt. Protestáns családból származó gyermekorvos számos írásában olvashattuk, és hallhattuk tőle, az egészségügyi intézmények misszióját, amit Ő vallott, Tőle idézem az alábbi sorokat: „Az egyházi kórházat az különbözteti meg a többi kórháztól, hogy komolyan és felelősséggel vállalja fel a gyógyító Krisztus üzenetét. Ha az embert, a beteget, a szenvedőt, a szükségét szenvedőt pszichés és pneumatikus (spirituális), biológiai és szociális gondjaiban próbáljuk megsegíteni, akkor számos területen máshová kerülnek a súlypontok, mint az egyre inkább iparszerű szolgáltatóvá vált egészségügyi rendszerekben.”¹⁶ Ami mindannyiunkba beivódott, a mostani főigazgatónk által, és Dizseri Tamás kiemelt figyelmet tulajdonított neki, és sokat foglalkozott azzal, hogy milyen hatalmas jelentősége van az ápolás, gyógyítás során az egyházi intézményekben dolgozó ápolók, orvosok személyiségének.

¹² Géra Eleonóra Erzsébet (2006) Doktori disszertáció Református karitatív intézmények a magyar fővárosban 1850-1952

¹³ A kórházépületben öt kórteremből húsz beteget szállítottak át más szobákba. A legnagyobb gondot az okozta, hogy a rendőrség csak nagyon nehezen tudta visszatartani az oda sereglett tömeget, akik a park fától csak a magasba csapó lángokat látva azt hitték, hogy a betegek bent égtek. Másnap az újságok pánikot keltő, egymásnak ellentmondó cikkeket jelentettek meg a tüzről. Többségük pusztító tüzről, több száz veszélyben lévő betegről, az épületek megsemmisüléséről tudósított, ezért az egylet vezetősége hivatalos nyilatkozatban ismertette a károkat. MREZSLT. 20. 3. d. 6. c. A bethesdai tüzzel kapcsolatban., Bodoky IV. 194. o.

Géra Eleonóra Erzsébet (2006) Doktori disszertáció Református karitatív intézmények a magyar fővárosban 1850-1952

¹⁴ Bodoky Richárd (1942) Anyaházi diakónia az egyházban. Sylvester Nyomda, Budapest

¹⁵ <https://www.bethesda.hu/rolunk/tortenetunk#tab-0-0>

¹⁶ Bethesda Gyermekkórház titkárság archívumában megtalált jegyzet alapján Dr.Dizseri Tamás

Hitt abban, és ideje jó részében foglalkozott azzal, hogy az ápoló, és az orvos személyisége milyen sokat számít a gyógyítási folyamatban. Hitvallása volt, hogy a gyógyítás eredményességét befolyásolja az orvosok, ápolók személyisége, amire a vigasztalás, és a remény adása a jellemző, és a partneri viszony, amit a beteggel szemben tanúsít.¹⁷

Egy interjújából idézek, amit a Magyar Nemzetnek adott, itt így nyilatkozott: „Örömmel vállaltam egyházam megbízatását. Tudtam, hogy a Bethesda ügye egész embert kívánó küldetés és jelentősen több, mint egy világi vállalkozás. Kezdetől fogva tudtuk, csak akkor leszünk eredményesek, ha komolyan vesszük azt, hogy elsősorban a gondviselő Istennek van terve az intézménnyel, s csak másodsorban kell nekünk bölcsen és körültekintően elvégezni a ránk bízott feladatot.”¹⁸

Szomorú, hogy igen fiatalon hunyt el a rendszerváltás utáni új Bethesda Kórház igazgatójaként. Megálmodott egy gyógyító közösséget, és igazán értett ahhoz, hogy a nemes ügy iránti motivációt felkeltse valamennyi munkatársában. Azok a munkatársaim, akik együtt dolgoztak vele azt mondták róla, hogy hatalmas karizmával rendelkezett, és az elhivatottsága mindenkit magával ragadott, és nagyon motiválta munkájuk során őket. Korai halála arról tanúskodik, hogy mennyire nem kímélte magát. Dizseri igazgatónk hite, álma a jó ügy érdekében sokunknak adott inspirációt a mindennapi munkájában, és vonzotta a Bethesda kórházba a kiváló munkatársakat.

Dr. Dizseri Tamás <https://gyertyalang.hu/szemely/58702>.

4 A Bethesda Gyermekkórház ma

A mai Bethesda Gyermekkórház küldetése Dr. Velkey György igazgatónk vezetésével az, ami régen is volt, hogy az erőtlenekek gyengeségeit hordozzuk, ami a mottónk is, illetve segítsük azokat a beteg, elesett, embereket, akik rászorulnak, támogassuk, szeretetet, hitet, reményt nyújtunk a családok számára. A küldetésünk elsődlegesen a keresztény szeretetszolgálat megvalósításáról, és az ehhez kapcsolódó gyógyító közösség fejlesztéséről, annak erejéről, valamint a beteg, elesett embereknek a teljes emberként (testi-lelki-szociális és spirituális személyiségként) való odafordulásról szól.

¹⁷ Búvópatak-Polgári, kulturális és társadalmi havilap 2018.január-Farkas Judit cikke (26.o)

¹⁸ Bethesda Gyermekkórház titkárság archívumában megtalált jegyzet alapján 2002.04.25 Dr. Dizseri Tamás

2022.06.16-án készült interjú dr.Velkey Györggyel, mely jól tükrözi Igazgatónk munkáját, hitvallását.¹⁹ *Nagy szerepe van az isteni erőnek, és ezt elsősorban nem csodaszerűen kell elképzelni, hanem egy olyan jelenléttel, ami energiákat mozgat a betegben, a gyógyítóban. Fontos a gyógyításnak ezeket az aspektusait is merni megélni, miközben nem szabad elmenni spiritiszta, vagy a szakmaiságot, a tudományos alapú gyógyítást a legkisebb mértékben is megkérdőjelező irányba. Ez egy vékony sáv, és azt gondolom, a gyógyítás igazi értéke ezekben a dimenziókban fogalmazható meg.*

<https://www.bethesda.hu/rolunk/foigazgato/>

Dr. Velkey György János

Napjainkban mikor egy beteg gyermeket gyógyítunk, ápolunk, mindig a család tagjaként tekintünk rá, abban a családi kötelékben segítünk neki, amiben él. Ehhez elengedhetetlen a szülőkkel való jó kapcsolat kiépítése, a bizalmi alapokon nyugvó együttműködés kialakítása, melyhez nagyban hozzájárul ma a megfelelő hatékony, előre vivő kommunikáció, melyet a mai napig tanítunk, oktatunk az ápolóinknak. Hiszem, hogy ez kulcsfontosságú a gyermek gyógyulása szempontjából. Mindig a szülőkkel közösen dolgozunk a gyermek gyógyulásán. Lelki támaszt nyújtunk a krónikus, tartósan beteg gyermekek szüleinek, akik hónapokat töltenek az intenzív osztályunkon, mert a gyermekük tartósan gépi lélegeztetésre szorul. Ezen sorokból látszik, hogy a céljaink hasonlóak a diakonissza testvérközösség céljaihoz, ezt próbáljuk meg tovább vinni mindennapi munkánk során. Úgy gondolom, hogy a Bethesda Gyermekkorház varázsa ebben rejlik, ami bizonyítja, hogy például orvoshiányban sosem

¹⁹ „A gyógyítás messze több a legújabb szakismeretek alkalmazásánál” – interjú dr. Velkey György János hívő orvossal 2022.06.16

<https://777blog.hu/2022/06/16/a-gyogyitas-messze-tobb-a-legujabb-szakismeretek-alkalmazasanal-interju-dr-velkey-gyorgy-janos-hivo-orvossal/>

szenvedtünk, és az ápolókat is magunkhoz tudjuk hívni. Ebben van segítségünkre az oktató-mentor ápolói rendszer. A külső jegyek, a formák a színek eltérnek a régi Bethesdától, mely érthető is, hiszen eltelt egy fél évszázad, és ez nagyban megváltoztatta az élet kereteit. Hitünk, és megfigyeléseink alapján, mióta újra indult a Bethesda úgy érezzük, hogy ezen keretek között van értelme a munkánknak, az ápolásnak, a gyógyításnak. A munkatársaink kiválasztásában ezek a szempontok kerülnek előtérbe, és lehetőleg testvéri közösségben, élő hittel rendelkező, motivált, önmagukat nem előtérbe helyező fiatalokat keresünk, akik ebben a kultúrában otthon érzik magukat. Ez nem könnyű feladat, hiszen mai világunk ezzel ellentétes motiváló tényezőkkal van tele.

Módszerünk a gondos kiválasztásban rejlik, illetve a folyamatos képzésben, nevelésben. A kórház hajtóereje, és a legfőbb motivációja a mai nap is, hogy hirdesse a munkatársai között a szeretetben való közösség létét, ami a diakonisszák szolgálatának is alapvető eleme volt.²⁰

5. Bethesda Gyermekkórház -értékek célok, nézetek, koncepciók

Kórházunk gyökeréből fakadó hagyományokat visszük tovább, és adjuk át a jövő nemzedékének, ezek között a hagyományok, értékek között szerepel a keresztény ápolás, és gyógyítás, a szakmaiság, és a régmúlt időkből fakadó befogadás képessége. Kérdés, hogy miképp lehet ezeket az értékeket beépíteni a szervezeti kultúrába, és meg is valósítani. A jelenleg működő Bethesda Kórházban egyik fő mottónk a „gyógyító közösség”gondolata. Ez alatt azt értjük, hogy a gyógyítás során közösségben vagyunk, és gondolkodunk egymásra hangolódva. Számunkra kiemelkedő jelentősége van annak, hogy a közösségben együtt dolgozó kollégák, akik team munkában dolgoznak a szakma különböző területeiről nincsenek alá-fölé rendelt viszonyban, hanem egymás mellé rendelve dolgoznak. Ez kulcsfontosságú a szervezeti kultúránk, és a gyógyító közösség kialakulásának tekintetében. A szakmai tudáson felül a gyermek családtagjaival való kapcsolat kiépítésénél is az egymás mellé rendeltség érvényesül, hiszen a gyermeket együtt nézzük a családjával, és egy komplex egészként tekintünk rájuk. A szülők bizalmának elnyerése hiányában nem fogjuk tudni olyan hatékonyan gyógyítani a gyermeket, mint amikor a családdal közös összhangban, egyetértésben küzdünk a gyermek egészségi állapotának javításán. Kórházunkban gyakorlatra érkező ápoló, és orvostanhallgatók erről az élményükről be is számolnak, mivel átéltek ezt az egymás mellé rendelés élményét, és ez nagy öröm számunkra. A kórház értékei, a képviselt elvek Etikai Kódexben vannak meghatározva, mikor új dolgozó lép be a rendszerbe ezt megismeri. A hierarchia fokától függ, hogy mekkora jelentőséggel bír a Kódex ajánlásainak ismerete. A Bethesda Gyermekkórház struktúráját pókháló szerkezet jellemzi. A közepén van a felső vezetés, és a hálóban különféle csomópontok találhatóak melyekben az osztályok, részlegek vezetői helyezkednek el.

²⁰ <https://www.bethesda.hu/rolunk/tortenetunk>

A szervezeti egységek tekintetében nagyon fontos, hogy az egységeknek beleszólása van, illetve vissza tud csatolni a felsőbb vezetésnek a döntéseibe.

Az intézmény hagyományainak megismerésére is nagy hangsúlyt helyezünk, a szakmai értékek megismerésén túl. Kiemelt jelentőséggel bír a kórház számára, hogy munkatársainknak lehetőséget biztosítsunk rendszeres időközönként a rekreációra, több napos csapatban történő elvonulásokra, csapatépítésre. Munkatársaink gyermekeinek nyáron táborokat szervezünk, és lehetőséget a nyári napközire. Hatalmas segítség nekik, hiszen munkába jövet hozzák gyermekeiket, és ameddig dolgoznak, különféle programokban vesznek részt gyermekeik, mindenki nagy öröme. A szakmai továbbképzéseken való részvételt támogatjuk mind ápolóink, mind orvosaink számára, és ezeket anyagilag támogatjuk is. Munkatársaink kivesszik részüket a kórház társadalmi szerepvállalása kapcsán különféle betegségekben szenvedő gyermekek és családjaik számára szervezett programokban, az egyik ilyen csoport az epilepsziás gyermekek és családjaik számára szervezett tábor, az obes tábor, továbbá az önkéntesek befogadását is itt kell megemlítenünk, illetve különféle egészségnevelő programokat. Az idei évben indult kórházunkban egy egészségkihívás program, mely által munkatársainknak biztosítunk egy széleskörű egészség felmérést, szűrésen való részvételt, egyénre szabott egészségtervet, támogatást az egészséges étrend kialakításában, lélekerősítő programokat, mozgás, masszázs, wellness lehetőségét. A kórház egyik fő jellemzője a családias környezete, mely a szervezeti kultúra része. A gyógyítási folyamatban igyekszik biztosítani a teljes család jelenlétét a kórházban a beteg gyermekük mellett, illetve bevonni az ápolási-gyógyítási munkába a családot. Különféle betegségben szenvedő gyermekek és szüleik számára (epilepszia, égéssérült gyermekek, diabétesz, ADHD) táborokat, támogató csoportokat szervezünk. A kiégés megelőzésére szolgál, hogy továbbképzéseket, átképzéseket szervezünk munkatársaink számára. Szervezeti kultúránk része a kórház ünnepei, általában ezek az egyházi, illetve az egészségügyhez tartozó ünnepekkel vannak kapcsolatban. Saját díjakat alakítottunk ki, évfordulókat ünneplünk meg. Minden évben évkönyvet adunk ki, melyben az adott évben külön részlegenként felsorolva a legjelentősebb változások, események, a munka eredményei vannak feltüntetve, kiadványokat jelentetünk meg negyedévente „Gyógyító” névvel hasznos cikkek találhatóak benne a gyermekek, szülők számára testi, lelki nehézségekkel összefüggésben. Ezek a törekvések mind visszacsatolnak a munka hétköznapjaiba. A közösségért megtett munka, rendszeresen évente több alkalommal programokon belül oklevéllel, díjak által kap elismerést.

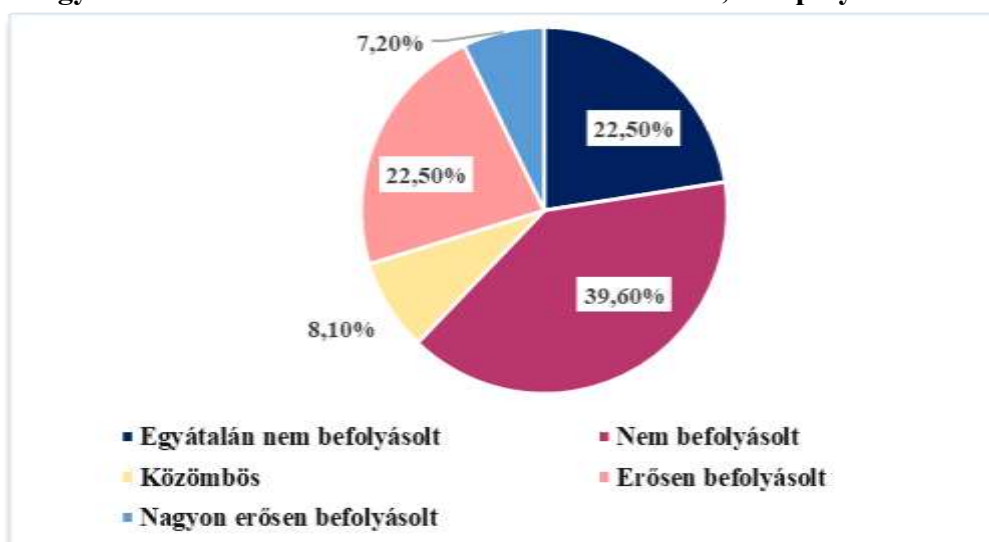
Az ápolás szakmai munka, közösség fejlődését kívánja megcélozni a különböző konferenciákon, képzéseken való részvétel, illetve más kórházakban tett látogatások mely alatt szakmai, gyakorlati tudást cserélünk, tapasztalatokat tudunk megosztani, mely a későbbiekben inspiráló hatással van ránk. A kórház kultúrájához kapcsolódik és erősen determinál a család, a humánus odafordulás, a hagyományok tisztelete, az új nemzedék tanítása, befogadása. Ennek tükrében még érdekesebb az a vizsgálat, melyet kórházunkban

végeztem. A vizsgálat során az érdekelt bennünket, hogy a kórházban jelen lévő szervezeti kultúra, a keresztény értékrend milyen mértékben befolyásolja az ápolókat munkájuk során. Kérdeztem őket, hogy a munkahely választásnál, illetve már a munkavégzés során mennyire volt döntő, hogy egy keresztény szellemiséggel bíró, az egyház által fenntartott kórházban helyezkedett el, és végzi a munkáját.

	Asszisztens	Ápoló	Összes
Kiküldött kérdőívek száma	34	110	144
Visszaérkezett kérdőívek száma	32	80	111
Válaszadási irány	94%	73%	77%

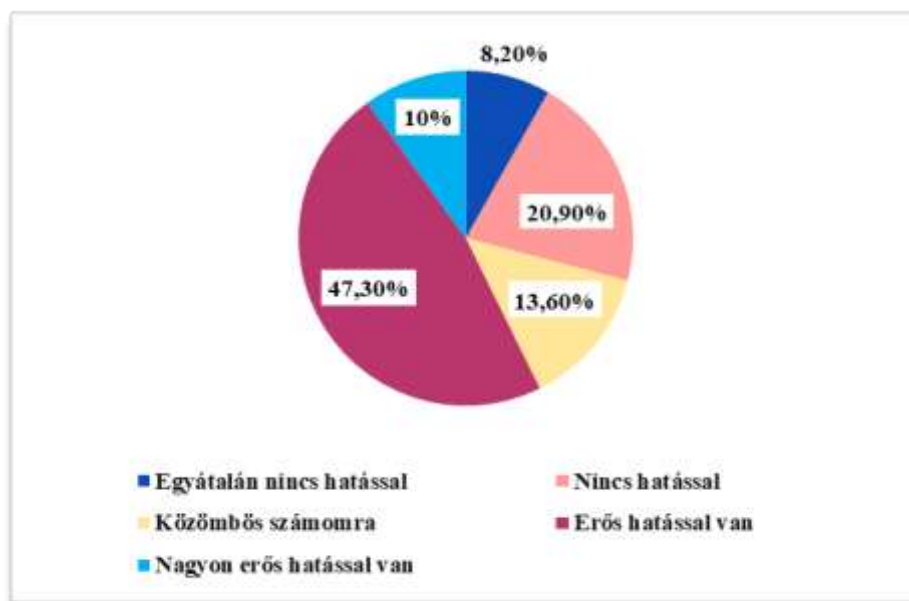
1. táblázat: A kérdőívet kitöltők megoszlása (forrás: saját szerkesztés)

A kórház Egyházi fenntartásának hatása a munkavállalásra, és a pályán maradásra

2. ábra Az Egyház, mint munkahely választást befolyásoló tényező (forrás: saját szerkesztés)

A felmérés szerint munkatársaink közel 30%-ának már a jelentkezéskor is fontos, hogy a Kórház a Magyarországi Református Egyház tulajdonában van.

3. ábra Szervezeti kultúra hatása a munkavégzésre (forrás: saját szerkesztés)

A felmérés következő kérdésében arra voltunk kíváncsiak, hogy milyen hatással van a munkatársakra az Egyházi háttér, illetve a kialakított szervezeti kultúra. Nagy örömmel, és büszkeséggel töltött el minket, hogy gyógyító közösségünk, illetve a szervezeti kultúra hatására a munkatársak 60%-a érzi magáénak ezt a szilárd keresztény értékrendet.

Irodalomjegyzék

PICZIL Márta 2009. Az ápolói hivatás magatartástudományi vizsgálata, és egészségvédelme Szeged. 16 p. HYPERLINK "<http://doktori.bibl.u-szeged.hu/id/eprint/1110/1/PhD.pdf>"

<http://doktori.bibl.u-szeged.hu/id/eprint/1110/1/PhD.pdf>

Letöltés ideje: 2022. március 5.

MILLISITS Máté (2016.02.04) PestBuda Bethesda: 150 éves a református kórház

MILLISITS Máté (2016. január) Budapest - 39. évf. 1. sz. A Bethesda százötven éve

BODOKY Á.: A Biberauer-Bodoky család. 2-3. sz., BBGY. 195/16.

GÉRA Eleonóra Erzsébet (2006) Doktori disszertáció Református karitatív intézmények a magyar fővárosban 1850-1952

KÓCZIÁN-KÖLNEI: Homeopátia Magyarországon. 28., 36., 48-49. o.

A Bethesda, az első magyar diakonissza kórház története 1866-1951. Kiadja: a Filadelfia Diakonissza Egyesület. Budapest. 2000. 5. o.

MILLISITS Máté s Máté (2016.01.20) A Bethesda története I.

<https://reformatus.hu/egyhazunk/hirek/a-bethesda-tortenete-i/>

BODOKY Richárd (1942) Anyaházi diakónia az egyházban. Sylvester Nyomda, Budapest

<https://www.bethesda.hu/rolunk/tortenetunk#tab-0-0>

Búvópatak-Polgári, kulturális és társadalmi havilap 2018.január-Farkas Judit cikke (26.o)

Bethesda Gyermekkorház titkárság archívumában megtalált jegyzet alapján 2002.04.25
DIZSERI Tamás: „A gyógyítás messze több a legújabb szakismeretek alkalmazásánál” –
interjú dr. Velkey György János hívő orvossal 2022.06.16 <https://777blog.hu/2022/06/16/a-gyogyitas-messze-tobb-a-legujabb-szakismeretek-alkalmazasanal-interju-dr-vel>